

Revisionsrapport

Delårsrapport 2010

Botkyrka kommun

2010-10-06

Åsa Sandgren

Pernilla Fagerstedt

Jan Nilsson

Certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfråga och avgränsning.....	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod.....	4
3	Granskningsresultat.....	5
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	5
3.2	Måluppfyllelse	6
3.2.1	Finansiella mål.....	6
3.2.2	Mål för verksamheten	7
3.3	Förvaltningsberättelsens innehåll och struktur	7
3.4	Resultatanalys.....	8
3.5	Budgetuppföljning och prognos	9

1 Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Komrev inom PricewaterhouseCoopers har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2010-01-01 till 2010-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för 2010.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är positivt med 235,9 mnkr, vilket kan jämföras med utfallet för motsvarande period 2009 som var 136,4 mnkr. Prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 123,7 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet uppnås, både utifrån delårsresultat och årsprognos.

Efter genomförd granskning lämnas följande sammanfattande bedömning:

- Delårsrapporten har upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed
- Resultatet i delårsrapporten är förenligt med det av fullmäktige fastställda finansiella målet.
- Uppföljningen av verksamhetsmålen i delårsrapporten är översiktlig och sker per nyckelområde. Det saknas ett tydligt uttalande kring beräknad måluppfyllelse, utifrån fastställda mål och genomförda aktiviteter hittills under året. Utifrån den beskrivning som finns bedömer vi dock att resultatet i delårsrapporten i stort ligger i linje med fullmäktiges verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning, även om den faktiska måluppfyllelsen varierar mellan olika mål och områden. Återrapporteringen av de verksamhetsmässiga målen till Kommunfullmäktige behöver utvecklas, t ex genom att ange tendenser avseende måluppfyllelsen per mål eller nyckelområde.
- Efter att ha granskat ett urval av de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten bedömer vi att väsentliga poster har periodiserats korrekt, förutom att projekt inom Barn- och ungdomsförvaltningen inte alls periodiserats. En riktig periodisering av projekt behöver säkerställas, för att åstadkomma ett rättvisande resultat i denna del. Vidare är det viktigt att tillse att projekt som är genomförda avslutas senast i årsredovisningen. Denna kommentar gäller inte bara specifikt projekt inom denna förvaltning utan projekt inom samtliga berörda förvaltningar i kommunen.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att kommunen har en utvecklad lednings- och styrmodell. Utifrån de mål och ekonomiska ramar som läggs fast i flerårsplanen ska nämnderna i ettårsplanen precisera sitt åtagande samt beskriva hur de kan bidra till de av kommunfullmäktige fastställda målen. De olika målen följs upp av nämnderna i såväl tertialuppföljning som i årsredovisning. Det utvecklingsområde som vi identifierat avseende styr- och ledningsmodellen är en tydlig bedömning i delårsrapportens förvaltningsberättelse av måluppfyllelsen, avseende de verksamhetsmässiga målen. Utan en sådan samlad bedömning begränsas Kommunfullmäktiges möjlighet att använda delårsrapporten som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten.

Avslutningsvis kan vi konstatera att huvuddelen av de synpunkter som lämnades vid förra årets granskning av delårsrapporten har åtgärdats, vilket är positivt.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, dvs finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, dvs finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed. Det innebär att granskningen planerats utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av Kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Analys av relevanta dokument
- Granska specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Intervjuer med berörda tjänstemän

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapportens innehåll har sakgranskats av Kommunledningsförvaltningen.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari till augusti, vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

Kommunfullmäktiges föreskrifter för delårsrapporten återfinns i redovisningsreglementet. Det enda som finns reglerat i reglementet är att nämnderna utöver egna interna prognoser ska lämna rapporter över delårsutfall och prognoser för hela årets utfall till Kommunstyrelsen i den omfattning och vid de tidpunkter som styrelsen bestämmer. En särskild granskning har skett under 2006 av följsamhet till redovisningsreglemente¹. I en revisionskrivelse till Kommunstyrelsen rekommenderades att komplettera reglementet med regler kring delårsrapport och sammanställd redovisning. Ett reviderat reglemente kommer att behandlas av Kommunstyrelsen 2010-10-11 för slutgiltig fastställelse av Kommunfullmäktige 2010-10-28, vilket innebär att våra synpunkter från tidigare är årgärdade.

Vad gäller anvisningar för delårsrapporten upprättas av både Kommunledningsförvaltningen och Serviceförvaltningen. Dessa anvisningar distribueras till förvaltningarna.

Kommunens delårsrapport består av förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt årsprognos.

Någon sammanställd redovisning i likhet med den i årsredovisningen upprättas inte i delårsrapporten, men däremot redovisas bolagens delårsresultat samt prognoser för helåret inkl kommentarer.

Vi har granskat ett urval av de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och kan konstatera att väsentliga poster har periodiserats korrekt, förutom att projekt inom Barn- och ungdomsförvaltningen inte alls har periodiserats. I 2009 års årsredovisning periodiserade förvaltningen 15,5 mnkr avseende dylika projekt. Motsvarande siffra i årsredovisning 2008 var 7,5 mnkr. Detta visar att storleken på det belopp som borde ha periodiserats är väsentligt och att det i motsvarande mån borde ha minskat delårsresultatet. Inom ramen för denna översiktliga granskning har vi inte kunnat fastställa den exakta storleken på det belopp som borde ha periodiserats.

---

¹ Reglementet reviderades senast 2003-01-27.

En beskrivning av tillämpade redovisningsprinciper och vissa noter till balansräkning och kassaflödesanalys har utarbetats i delårsrapporten, enligt de synpunkter som lämnades vid förra årets granskning.

Bedömning

Vi har i samband med genomförd granskning inte funnit något som tyder på att kommunens delårsrapport inte är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

Efter att ha granskat ett urval av de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och bedömer vi att väsentliga poster har periodiserats korrekt, förutom att projekt inom Barn- och ungdomsförvaltningen inte alls periodiserats. En riktig periodisering av projekt behöver säkerställas, för att åstadkomma ett rättvisande resultat i denna del. Vidare är det viktigt att tillse att projekt som är genomförda avslutas senast i årsredovisningen. Denna kommentar gäller inte bara specifikt projekt inom denna förvaltning utan projekt inom samtliga förvaltningar i kommunen.

Vår bedömning är vidare att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten ska uppfylla de krav som KRL ställer. Revidering av redovisningsreglementet behöver dock ske utifrån tidigare lämnade synpunkter.

3.2 Måluppfyllelse

3.2.1 Finansiella mål

Fullmäktige har i ettårsplan 2010 fastställt följande finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

- Det ekonomiska resultatet ska uppgå till minst 2 % av skatteintäkterna inkl generella statliga bidrag
- Minst 50 % av investeringarna ska finansieras inom ramen för 2009 års budget (skattefinansiering)
- Kommunens externa upplåning (exklusive fjärrvärmeprojektet) ska inte överstiga 1 100 mnkr

Bedömning

I delårsrapporten görs en avstämning av kommunens övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställs av fullmäktige. Delårsresultatet och lämnad årsprognos visar att samtliga mål kommer att uppnås för år 2010. Analysen av måluppfyllelsen har utvecklats utifrån de synpunkter som lämnades vid förra årets granskning.

Vi bedömer att den finansiella styrningen, utifrån god ekonomisk hushållning, är tillräcklig utifrån fastställda mål och dess uppföljning.

3.2.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har i flerårsplanen lagt fast kommunens övergripande mål, som har bäring på god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv. Totalt har 18 mål formulerat inom fyra nyckelområden, såsom:

- Medborgaren i centrum
- Unga och äldre i fokus
- Samhälle i utveckling
- Organisation för framtiden

En övergripande redovisning kring måluppfyllelse och genomförda aktiviteter lämnas i förvaltningsberättelsen, per nyckelområde.

Bedömning

Uppföljningen av verksamhetsmålen i delårsrapporten är översiktlig och sker per nyckelområde. Det saknas ett tydligt uttalande kring beräknad måluppfyllelse, utifrån fastställda mål och genomförda aktiviteter hittills under året. Utifrån den beskrivning som finns bedömer vi dock att resultatet i delårsrapporten i stort ligger i linje med fullmäktiges verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning, även om den faktiska måluppfyllelsen varierar mellan olika mål. Vissa av målen följs vidare upp på årsbasis, via enkät till kommuninnevånare och brukare.

Vi bedömer att den verksamhetsmässiga styrningen i huvudsak är tillräcklig utifrån fastställda mål i budgetdokumenten, men att återrapporteringen till Kommunfullmäktige behöver utvecklas, t ex genom att ange tendenser avseende måluppfyllelsen per mål eller nyckelområde.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att kommunen har en utvecklad lednings- och styrmodell. Utifrån de mål och ekonomiska ramar som läggs fast i flerårsplanen ska nämnderna i ettårsplanen precisera sitt åtagande samt beskriva hur de kan bidra till de av kommunfullmäktige fastställda målen. De olika målen följs upp av nämnderna i såväl tertialuppföljning som i årsredovisning. Det utvecklingsområde som vi identifierat avseende styr- och ledningsmodellen är en tydlig bedömning i delårsrapportens förvaltningsberättelse av måluppfyllelsen, avseende de verksamhetsmässiga målen. Utan en sådan samlad bedömning begränsas Kommunfullmäktiges möjlighet att använda delårsrapporten som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten.

3.3 Förvaltningsberättelsens innehåll och struktur

I förvaltningsberättelsen redovisas viktiga händelser under perioden samt en ekonomisk analys av utfall, prognos och balanskrav. I berättelsen redovisas även en omvärldsanalys med kommentarer kring samhällsekonomisk utveckling (konjunktur), befolkning och skat-

teunderlag. Vidare finns en översiktlig redovisning kring personal, i form av sammansättning och sjukfrånvaro. Den senare är dock inte uppdelad på kön och åldersgrupper.

Förvaltningsberättelsen innehåller en detaljerad driftredovisning. En investeringsredovisning på motsvarande detaljeringsnivå har utarbetats i enlighet med de synpunkter som lämnades vid förra årets granskning.

I berättelsen presenteras också en uppföljning av nämndernas delårsutfall och ett koncentrat av nämndernas årsprognoser. I respektive nämnds verksamhetsberättelser finns en mer detaljerad information kring ekonomi och verksamhet. Dessa verksamhetsberättelser utgör sammantaget ett referensmaterial till delårsrapporten.

3.4 Resultatanalys

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna för år 2009 och 2010 samt helårsprognos och budget för år 2010.

Resultaträkning (belopp i mnkr)	Utfall Delår 09	Utfall Delår 10	Prognos helår 10	Budget helår 10
Verksamhetens intäkter	445,2	500,6	*)	*)
Verksamhetens kostnader	-2 530,6	-2 648,9	-3 449,9	-3 452,5
Avskrivningar	-115,4	-124,4	-184,9	-184,6
Verksamhetens nettokostnader	-2 200,9	-2 272,6	-3 634,0	-3 637,1
Skatteintäkter	1 633,9	1 694,8	2 537,8	2 491,2
Generella statsbidrag	665,8	780,8	1 171,2	1 158,8
Finansiella intäkter	67,5	64,6	87,5	87,0
Finansiella kostnader	-29,9	-31,6	-38,8	-64,5
Resultat	136,4	235,9	123,7	35,4

*) Budget är på detaljeringsnivån netto kostnader och intäkter samt avskrivningar, varför prognosen är på samma detaljeringsnivå.

Prognosen för helåret pekar mot ett positivt resultat på 123,7 mnkr, vilket är 88,3 mnkr bättre än budgeterat. Avvikelsen, som kommenteras i förvaltningsberättelsen, beror främst på positiva skatteavräkningar, finansnettot samt lägre arbetsgivaravgifter. I detta sammanhang är det viktigt att notera att budgeterat resultat ligger på knappt en procent av skatteintäkter och generella statliga bidrag. Detta kan jämföras med den målsättning som finns över tid på resultatnivåer motsvarande två procent.

Balansutredande not finns för budgeterat resultat, men inte för delårsresultatet. Balanskravet på kommenteras verbalt i förvaltningsberättelsen. Avstämning av balanskravet på helårsbasis, utifrån lämnad prognos, visar ett positivt resultat på 113,0 mnkr. Bedömningen i

delårsrapporten är att kommunen med god marginal klarar balanskravet, både utifrån delårsresultat och helårsprognos.

3.5 Budgetuppföljning och prognos

Prognosen för nämndernas driftredovisning inkl gemensamma poster år 2010 visas i nedanstående tabell.

Driftredovisning per nämnd/verks (mnkr)	Budget 2010	Årsprognos	Avvikelse
Kommunledningsförvaltningen/KS	-247,7	-247,7	0,0
Exploatering/KS	6,0	4,5	-1,5
Revision	-3,1	-3,1	0,9
Servicenämnd	3,9	9,9	6,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-121,1	-120,4	0,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-9,8	-8,6	1,2
Teknisk nämnd	-14,7	-19,4	-4,7
Teknisk nämnd VA	0,0	0,6	0,6
Kultur- och fritidsnämnd	-170,0	-170,3	-0,3
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	-539,6	-539,6	0,0
Barn- och ungdomsnämnd	-1 408,7	-1 410,3	-1,6
Socialnämnd	-475,1	-475,4	-0,3
Vård- och omsorgsnämnd	-746,2	-754,9	-8,7
Överförmyndarnämnd	-6,0	-6,0	0,0
Summa nämnder	-3 732,1	-3 740,7	-8,6
Gemensamma poster	279,6	291,6	12,0
Totalt	-3 452,5	-3 449,1	3,4

Av tabellen framgår att totalavvikelsen mellan prognos mot budget är + 3,4 mnkr (inkl gemensamma poster). Nämnderna redovisar sammantaget ett underskott på 8,6 mnkr. Fem av nämnderna redovisar underskott, varav Vård- och omsorgsnämnden samt Tekniska nämnden redovisar de beloppsmässigt största underskotten. Kommunstyrelsen redovisar ett nollresultat, exkl exploateringsverksamheten.

2010-10-06

Åsa Sandgren
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdragsansvarig